

Araştırma Makalesi | Research Article

Dünya Basınının Covid-19 Pandemisine Bakışı: Beş Ülke Beş Gazete

The Perspective of the World Press on the Covid-19 Pandemic: Five Countries, Five Newspapers

Yasemin GÜLŞEN YILMAZ (Lect.)
Selçuk University Faculty of Communication
Konya/Türkiye
yaseminyilmaz@selcuk.edu.tr

Emre Osman OLKUN (Asst. Prof. Dr.)
Selçuk University Faculty of Communication
Konya/Türkiye
emreolkun@selcuk.edu.tr

Başvuru Tarihi | Date Received: 02.03.2022
Yayına Kabul Tarihi | Date Accepted: 12.04.2022
Yayınlanma Tarihi | Date Published: 22.07.2022
<https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1081637>

Öz

Salgın, hastalık, felaket gibi haberler her dönemde kitle iletişim araçlarının gündem konusu olmuştur. 2019'un sonlarında insanların yaşamlarını etkileyecek bir virüsün ortaya çıkması ve ardından Dünya Sağlık Örgütü tarafından Covid-19'un pandemi ilan edilmesi dünyanın gündemini değiştirmiştir. Bu çalışmanın temel amacı; 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilen pandeminin dünya basınından temsilen seçilen gazetelerin birinci sayfalarında nasıl ve ne şekilde yer aldığı analiz edilmesidir. Çalışmada haberlerin pandemi öncesi ve sonrası dönemi kapsayacak şekilde incelenmesi hedeflenmiştir. Covid-19 ve pandemi haberlerinin dünya basınında nasıl ve ülkeler arasında hangi farklılıklarla yansıtıldığı çalışmanın temel sorunsalını oluşturmaktadır. Pandemi öncesi ve sonrası dönemi kapsayan haberlerin daha yoğun olarak yer aldığı, Almanya'dan Der Tagesspiegel, Amerika Birleşik Devletleri'nden New York Post, Birleşik Krallık'tan The Independent, Çin Halk Cumhuriyeti'nden Shanghai Daily ve Fransa'dan Le Parisien gazetelerinin 45 günlük sürecin incelendiği çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu süreçte 5 gazetede yayınlanan 358 haberin analiz edildiği çalışmada, incelenen haberlerin çoğunun olumsuz öğeler barındırdığı ve bilgilendirici nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada ayrıca ülkeler arasında haberlerin verilmiş tarzında da belirli farklılıklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Haber, Covid-19, Pandemi, Gündem Belirleme, İçerik Analizi.

Abstract

News such as epidemics, diseases, and disasters have always been the agenda of mass media. The emergence of a virus that will affect people's lives at the end of 2019, and then the declaration of Covid-19 as a pandemic by the World Health Organization (WHO) has changed the agenda of the world. The main purpose of this study; is to analyze of how and how the pandemic, which was announced by the WHO on March 11, 2020, took place on the front pages of the newspapers selected from the world press. The study, is aimed to examine the news in a way that covers the period before and after the pandemic. The main problem of the study is how the news of Covid-19 and pandemic has reflected in the world press and with what differences between countries. News covering the period before and after the pandemic, Der Tagesspiegel from Germany, New York Post from the United States, The Independent from the United Kingdom, Shanghai Daily from the People's Republic of China, and Le Parisien from France, where the 45-day process was analyzed. The content analysis method was used in the study and 358 news were analyzed in this process.

Keywords: News, Covid-19, Pandemic, Agenda-Setting, Content Analysis.

Giriş

Toplumdan topluma dolaşan şeyler, mal, düşünce ve teknikle sınırlı kalmamıştır. Hastalık ve mikroplar da toplumdan topluma taşınıp, ilişkilerin çoğalmasıyla da sınırlı bir bölgede kalmış olan çeşitli salgın hastalıklar farklı bölgelere yayılıp, mikropların daha önce o hastalığın hiç görülmediği topluluklarda yüksek oranda ölümlerin görülmesine neden olmuştur (McNeill, 2002, s. 288).

“Geniş çapta salgın”, “çok geniş bir alanda salgın... nüfusun büyük bir kısmını etkileyen” ve “bir bölge, ülke, kıta veya küresel olarak geniş alana yayılmış” olarak tanımları yapılan pandemi (Morens, Folkers, & Fauci, 2009, s. 1018) kavramı, grip salgınının dünya genelindeki belirgin yayılımını belirtmek için kullanılmaktadır. Bu tip salgınlar tarih boyunca dünya üzerinde çok sayıda insanın ölümüne neden olmuştur (Schoenbaum, 2001, s. 43-44). Literatürde yer alan ilk pandemi MÖ 541’de görülen Veba salgınıdır (Hays, 2005, s. 23). Bu salgını 1817 yılındaki Kolera, 1918’deki İspanyol gribi, 1957’deki Asya ve 1968’deki Hong Kong pandemileri takip etmiştir. 1918 yılındaki İspanyol gribinden birkaç ay gibi kısa bir sürede 30 milyon insanın ölmesi (Schoenbaum, 2001, s. 43-44), pandemi ile ilgili gerçeğin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.

Çin’in Wuhan şehrinde nedeni bilinmeyen pnömoni vakaları hakkında Dünya Sağlık Örgütü’nün (DSÖ) bilgilendirildiği haberler 31 Aralık 2019 tarihli gazetelerde yer almıştır. Soğuk algınlığından daha şiddetli hastalıklara neden olan Coronavirüs, insanlarda daha önce görülmemiş etkileri olmuştur. Ayrıca bu yeni virüs türü Covid-19 (www.euro.who.int, 2019) olarak adlandırılmıştır. DSÖ Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus, 11 Mart 2020 tarihinde yeni tip Coronavirüs ile ilgili pandemi kararını açıkladığında (www.euro.who.int, 2019), virüs Çin dışında 114 farklı ülkede görülmüş, 118.000’den fazla vakada tanımlanmış ve 4291 insanın ölümüne neden olmuştur.

Gerçek dünyada bir yerlerde meydana gelen olaylar, kişiler ya da şeyler hakkındaki en son, en yeni ve ilgi çekici enformasyon (Dursun, 2003, s. 63) olarak tanımlanan haber, artık Covid-19 ve pandemi olarak dünyanın gündemine girmiştir. Galtung ve Ruge’un (1965, s. 70-71) haber değeri olarak belirlediği maddeler arasında yer alan beklenmediklik bu sefer pandemi haberi olarak gazetelerin manşetlerinde yer almaya başlamıştır. 10 Haziran 2020 tarihinde DSÖ’nün (www.who.int, 2019) resmi internet sitesinde Covid-19 ile ilgili 7.145.539 vaka, 408.025 ölüm ve 216 ülkede görüldüğü bilgileri bulunmaktaydı.

Bu çalışmada; Covid-19 ile ilgili haberlerin dış basından seçilen gazetelerin birinci sayfalarında yer bulma sıklığı, sayfadaki konumu, gazetelerin konuya yaklaşımı ve haberleştirmede ülkeler arasındaki farklılıklar analiz edilmesi amaçlanmıştır. Gazetelerin 4-18 Mart 2020, 4-18 Nisan 2020 ve 4-18 Mayıs 2020 tarihlerindeki süreç içinde pandemi ve Covid-19 haberlerinde farklılık olup olmadığını incelemek de çalışmanın temel amaçları arasında yer almaktadır. Çalışmanın temel sorusu, pandemi haberlerinin gazetelerde nasıl ve hangi farklılıklarla yansıtıldığını belirlemektir. İçerik analizi yönteminin kullanıldığı çalışmada Covid-19’un pandemi ilan edilme tarihi olan 11 Mart 2020’nin bir hafta öncesi-sonrası ve onu takip eden 2 aylık periyotları olan 4-18 Nisan 2020 ve 4-18 Mayıs 2020 tarihleri arasındaki gazetelerin birinci sayfaları incelenmiştir.

Pandemi Döneminde Korku

Pandemi dönemiyle birlikte ortaya çıkan küresel gelişmeler bireylerde ve toplumlarda yoğun korkulara neden olmuştur. Kelime kökeni “phobos (phobe)” olan korku, yüzyıllar boyunca insanlara eşlik etmiştir (Köknel, 2013, s. 36). Korku, insan yaşamında yeni

değil, aksine insanlığın en belirgin özellikleri için yapılacak listenin en başındaki öğeler arasında yer almaktadır. Korku, tarih boyunca farklı şekil ve isimlerle insanlarla birlikte var olmuştur (Bauman, 2014, s. 147). İlkel insanlar soyut olan korku kavramını şeytan, büyücü, dev, cin, hayalet simgeleriyle somutlaştırarak, gözle görülen, anlatılan, tanımlanan durumuna getirmiştir (Köknel, 1998, s. 45). Korku, beklenmedik ve öngörülmeleyen bir durumla karşılaşan insanın, zihnini yoğunlaştırmasını sağlayan bir mekanizma (Furedi, 2001, s. 8) olarak tanımlanmaktadır. 125 nanometre büyüklüğe sahip olan virüsün (Fehr & Perlman, 2015, s. 1) gözle görülmemesi, korunma ve tedavi süreci ile ilgili yeterli bilgilerin olmaması diğer bir deyişle bilinmezlik ve bu bilinmezliğin getirdikleri, insanlığın yeni korkusu olmuştur.

Her topluma endişelenecekleri (para, statü, günah/kurtuluş, kişisel ilişkiler, sağlık, suç ve selülit gibi) şeyler öğretilmektedir. Bu sürecin vurgulanması gereken üç temel yönü bulunmaktadır. İlk olarak, korku sosyal olarak inşa edilmiştir. Ancak bunun “gerçek” olarak algılanmadığı ve sonuçlarının olmadığı anlamına gelmemektedir. İkincisi, korku bir sosyal etkileşim ve iletişim temeli üzerine kurulmaktadır. Üçüncüsü ise elbette toplumsal olduğu kadar korkunun bireysel boyutu da mevcuttur (Altheide, 1997, s. 660). Bu etmenler haber süreçlerinde de önemli konuma gelmektedir. Kitlelerde korku uyandırıcı haberler kitlesel olarak izlenmeye ve gündemin belirlenmesine de neden olmaktadır.

Korku kültüründe korkmanın, itaat etmenin ve söyleneni sorgulamaksızın yapmanın erdem olarak kabul edildiği belirtilmektedir. Genellikle insanlar, ancak korktukları kişinin dediklerini yaparlar ve bunun doğru olduğuna inanırlar. Bu kültürde insanları denetlemenin ve istediklerini yaptırmanın tek yolu, onları korku ilişkisi içine sokmak olduğu bilinmektedir (Cüceloğlu, 2008, s. 162). İnsanların Covid-19 pandemi sürecinde yaşadıkları bu belirsizlik ve korku, medyada yer alan haberlerle artış gösterebilmektedir. Özellikle pandeminin ilk dönemlerindeki belirsizlik medya metinlerine de yansımış, bu durum insanların hastalığa bakışında da önemli etkisi olmuştur.

Risk; modernleşmenin getirdiği tehlikeler ve güvensizliklerle başa çıkmanın sistematik yolu olarak tanımlanmaktadır. Risk ayrıca, nitelikli tehlikelerin, sağlık risklerinin rasyonelleşmesi ile oluşan sürecin ve süreçle ilgili sosyal çatışma ve korunma önlemlerinin konusu olarak ifade edilmektedir (Beck, 2011, s. 25-26). Riskler hem gerçek hem de gerçekdışı olarak görülmektedir. Bir taraftan birçok tehlike, diğer taraftan risk argümanının esas sosyal itici gücü, geleceğin öngörülen tehlikelerinde yatmaktadır (Beck, 2011, s. 45). Kitle iletişim araçları, özellikle risk toplumlarında olan güven eksikliğine dayalı olarak kişileri belirli bir davranışa ya da inanca ikna etmek, başka bir anlatımla rızalarını üretmek için önemli bir araç olarak kullanılmaktadır (Herman & Chomsky, 2012, s. 66).

Korku içinde olan toplum, sağlık konusunda temelsiz iddiaları bile ciddiye almaya başlayabilmektedir (Furedi, 2001, s. 12). Bu yüzden Covid-19 ve pandemi haberleri, korku uyandıran evrensel bir olgu olan ölümü bile (Kübler-Ross, 2010, s. 15) gündeme getirmiştir.

Korku, ilişkili olduğu suç gibi belirli konulardan farklı olsa da haber bölümlerinde korku kelimesinin genişletilmiş ve yaygın özelliklerinin, belirli konuları aşan günlük söylemlere yönelik korkunun daha derin bir şekilde kabul edildiğini göstermektedir. Korku söyleminin yükselişi, etkilediği çevrenin uygun bir özelliği olarak kabul edilen ilgi düzeyinden kaynaklanmaktadır (Altheide & Michalowski, 1999, s. 477). Korku, örnek vermek gerekirse bir gazetecinin haberde atfettiği bir özellik olarak karşımıza

çıkabilmektedir. Genellikle tehlikeye ilişkin bir tutum olarak korku, popüler kültürde ve haber medyasında gerçek kullanımından çok daha yönlü anlamlar içermektedir (Altheide & Michalowski, 1999, s. 480). Sel, deprem, kasırga gibi doğal afetler haberciler için bireysel dramlar üreterek hedef kitleyi kışkırtmak, sefalet, kayıp ve mağduriyet üzerinden dikkat çekici öyküler üretmeye uygun bir malzeme sağlamaktadır. Salgın hastalıkların yarattığı endişe ve korku, panik duygusunu körükleyen haberlerle pekiştirilebilmektedir (Çaplı & Taş, 2010, s. 237).

Bu süreçte medyanın haberlerinin yoğun olarak izlenmesinin en temel nedenlerinden biri olarak yukarıda belirtilen korku ögesi öne çıkabilmektedir. Ölüm korkusunu yoğun olarak yaşayan toplumlar için medya önemli bir bilgilendirme aracıdır. Dünya basını da bu süreçte geniş kitlelerin korkuya dayalı bilgilendirme isteğini, yapmış olduğu haberlerle gidermiştir. Bu çalışmada da gazetelerin, kitlelerin bilgilendirme işlevini merkeze alarak yapmış olduğu haberler incelenmiştir.

Medyanın Gündeminin Belirlenmesi

Gazetelerin sayfaları; haber metni, fotoğraf, grafik gibi öğelerle birlikte hazırlanmaktadır. Gazeteler hedef kitlelerine haberleri, önem sıralarına göre hazırlamaktadırlar. Bu önem sırasının en başında da gazetelerin birinci sayfaları gelmektedir. Birinci sayfada manşette yer alan haber, gazetenin en önemli haberi, gündemin de en önemli konusudur (Yüksel, 2001, s. 21). Gazeteler haberlerini, önem sırasına ve konusuna göre bazen manşetten bazen de sürmanşetten de sunabilmektedir (Özer & Sinav, 2012, s. 271). Bunun sonucu olarak da okurlar, öncelikli olarak gazetelerin ilk sayfalarını okumaktadırlar (Güz, 1996, s. 989). Özetle, gazetelerin hedef kitleleri için hazırladıkları gündem, birinci sayfada yer alan haberleriyle belirlenmekte, okurlar da gazetelerin en çok ilk sayfalarını okumaktadır.

İnsanlar kitle iletişim araçlarında yayınlanan haberleri okuyarak, izleyerek ve dinleyerek neler olduğuna, hangi olayların yaşandığına ve hangi sorunların olduğuna yönelik bilgileri öğrenmektedirler (Yüksel, 2001, s. 22). Kitle iletişim araçları toplumda meydana gelen olayların kimine çok ilgi gösterir, kimine daha az ilgi gösterir ya da onları görmezden gelebilmektedir. İnsanlar, kitle iletişim araçlarının verdiği bilgiler sayesinde bilgilendirilmekte ve medyanın olaylara verdikleri önem derecelerini kabul etmektedirler. İnsanlar medyanın kurmuş olduğu gündem sayesinde olayların hangi önemde olduklarını öğrenmektedirler (Yaylagül, 2008, s. 68). Bu olayı iletişim kuramları içerisinde en iyi açıklayan kuram, gündem belirleme kuramıdır. Kitle iletişim araçlarının bir öyküyü anlatması ile insanların medyada anlatılan bu öyküyü önemsemeleri arasındaki ilişkinin boyutuna dayanmaktadır gündem belirleme kuramı. Diğer bir ifadeyle kavram, anlatılan öykünün insanların dikkatlerini ne kadar çektiği ne kadar önemsedikleri ne kadar inandırıcı buldukları ile ilgilidir (Sever, 2012, s. 8). Kitle iletişim araçlarının belirli bir konuya ayırdığı yer ya da zaman miktarının ölçülmesi ile elde edilen veriler, hedef kitlenin aynı konuya gösterdiği ilgi ile yakından ilişkilidir (Yüksel, 2001, s. 26). Kurama göre gündem kavramı, zamanın belirli bir noktasında önemlilik sırasına göre dizilmiş konu ya da olayların listesi biçiminde tanımlanmaktadır (Dearing & Rogers, 1996, s. 2).

Kitle iletişiminin etkileri, konulara medyada yer verme miktarı ile sonuçlanabilmekte ve belirlenebilmektedir. Bu, gündem belirleme etkisinin gösterildiği ilk olgu olarak sunulmaktadır. Fakat gündem belirleme ve başlıca kanıtlar, medya mesajlarının özel içeriklerine kapalıdır. İnsanların kendi içinde oluşturduğu ayrıntılar daha detaylı olarak anlamalarını geliştirmekte; böylece gelişen düşünceler ve tutumlar insanların kendi içinde oluşturduklarıyla şekillenmektedir (Mccombs, 2011, s. 5). Kitle iletişim

araçlarının gündemlerine aldığı konular, bireyin yaşamını düzenlemesine kendine referans ve dayanak noktaları bulma gereksinimi nedeniyle hedef kitlenin gündemine girdiği ve kamuoyunda belirli bir iklim yaratıldığı bilinmektedir (İnceoğlu, 2010, s. 195). Her konunun bir değerliliği diğer bir anlatımla önemliliği vardır. Gündem de bu önemliliğe göre bir sıralamaya girmektedir (Yüksel, 2001, s. 31). Gündem belirleme kuramı; bireylerin birtakım konuların görece önemini, kitle iletişim araçlarının o konuya verdikleri önem doğrultusunda öğrendikleri varsayımına dayanmaktadır (Erdoğan & Alemadar, 2002, s. 212). Başka bir deyişle, toplumda kitle iletişim araçlarının daha çok önem verdiği konular, daha çok gündemde olacak, medyanın görmezden geldiği olaylar ise önemini kaybedecektir (Severin & Tankard, 1992, s. 208). Hedef kitle, kitle iletişim araçlarının sunduğu verilere ve verdiği öneme göre dünyayı algılamakta ve ona göre davranışlar geliştirmektedir. Kitle iletişim araçlarının gündeme getirmediği konular da genellikle toplumun gündemine girmemekte ve geniş kitlelerce konuşulmamaktadır.

Yöntem

Bu çalışmada, pandemi ve Covid-19 haberlerinin dünya yazılı basınında nasıl ve ne ölçüde yer aldığı analiz edilmiştir. Çalışmada ayrıca pandemi öncesi ve sonrası karşılaştırması yapılmış ve iki süreç arasında ne türden farklılıklar olduğu üzerinde durulmuştur. Beş ülkenin beş gazetesinin 45 günlük süreçlerinin analiz edildiği bu çalışmada, gazetelerin birinci sayfalarında yer alan haberlerin sayıları, sayfadaki konumları, gazetelerin olaylara yönelik duruşu değerlendirilmiştir.

11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilen Covid 19 Pandemi'sinin beş ülkenin gazetelerinde nasıl yer aldığı üzerinde durulan bu çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Berelson (1952, s. 18) içerik analizi yöntemini, sosyal bilimlerde içerisinde iletişim içeriğini nesnel (yansız), sistematik ve niceliksel tanımlamayı mümkün kılan bir araştırma tekniği şeklinde tanımlamaktadır. İçerik analizi iletişim içeriğinin, genellikle önceden belirlenmiş kategoriler ve birimler çerçevesinde sistematik olarak incelenmesini sağlayan ve gazete haber metinlerinin incelenmesinde de sıkça kullanılan bir araştırma tekniğidir (Geray, 2014, s. 135).

Ele alınan bu çalışmada daha önce belirtilen amaçlara yönelik aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. Covid-19 süreci gazetelerin gündeminde yer almış mıdır?
2. 5 farklı ülkenin gazeteleri, Covid-19 sürecini nasıl ele almıştır?
3. Ülkeler arasında Covid-19'a bakışta farklılıklar var mıdır?
4. Pandemi sürecinde ülkelerin birbirlerine olan bakışı nasıl olmuştur?

Bulgular

Çalışmada örneklem olarak Press Reader uygulamasında yer alan ülkeler arasından farklı kıtaları temsil etmeleri ve ulaşılabilir önceliği olan gazeteler seçilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 11 Mart 2020 tarihinde Covid-19'u pandemi ilan etmesiyle ilgili haberler gazetelerin internet sayfalarında, sosyal medyada ve televizyon haberlerinde anında yer almıştır. Yazılı bir kitle iletişim aracı olan gazetelerin birinci sayfalarında ise pandemi haberleri 12 Mart 2020 tarihinde manşetlerde yerini bulmuştur. Beş ülkenin gazetelerinin Covid-19 ve pandemi haberlerine ne kadar ve nasıl yer verdiklerini tespit etmek amacıyla internet üzerinde yer alan basılı nüshaya ait birinci sayfalar incelenmiştir. Çalışma kapsamında belirlenen ülkeler ve gazeteler: Almanya'dan Der Tagesspiegel, Amerika Birleşik Devletleri'nden Newyork Post, Birleşik Krallık'tan The Independent, Çin

Halk Cumhuriyeti'nden Shanghai Daily ve Fransa'dan Le Parisien gazeteleridir. Covid-19 virüsünün ilk görüldüğü yer olan Wuhan'dan dolayı Çin Halk Cumhuriyeti ile Asya, Avrupa ve Amerika kıtalarını temsili açısından da diğer dört ülke seçilmiştir. Gazetelere ulaşım, dil sınırlılıkları nedeniyle İngilizce, Almanca ve Fransızca olarak çıkan gazeteler çalışma için belirlenmiştir.

Toplam beş gazetenin 45 günlük süreçlerinin incelendiği araştırmada gazetelerin birinci sayfalarında yer alan haberler; sayı, sayfadaki konum, olaya yaklaşım gibi kategorilere ayrılarak incelenmiştir. Gazetelerin birinci sayfalarında haberleri nerede ve nasıl yer verdikleri, pandemiye yaklaşımları konusunda bilgi vermektedir. Covid-19 ve pandemi haberlerine dünya basınının yaklaşımını ölçmek için birtakım kategoriler oluşturulmuştur. Tablolarda gazetelerin Covid-19 ve pandemi haberlerini birinci sayfasındaki konumu, fotoğraf kullanımı ve fotoğraflarda yer verilen aktörleri, habere konu olan pandemi, haberin içeriğinin konusu, haberin anlatım tarzı, haberin pandemiye yaklaşımı, haberin kaynağı, haberde korku teması kullanımı, haberde pandemi ile ilgili çözüm sunumu, haberde sosyal veri kullanımı, haberde ülkeler arası karşılaştırma, haberde ülkelere yönelik önyargı gibi kategorilerle gösterilmeye çalışılmıştır.

Elde edilen veriler SPSS 23 programı ile analiz edilmiştir. Çalışmanın güvenilirliğini sağlamak için aynı veriler 2 farklı kodlayıcı tarafından kodlanmış, elde edilen sonuçlar karşılaştırıldığında 2 kodlayıcı arasında yüzde 95'in üzerinde bir uyum tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında belirlenen beş ülkenin gazetelerinin Covid-19 pandemisi ile ilgili haberlerinin dağılımları, yapılan frekans analizi ve çapraz tablo ile ortaya konulmuştur.

Tablo 1. Haberin Yayınlandığı Gazete

Gazeteler	Sayı	Yüzde (%)
Almanya Der Tagesspiegel	104	29,1
Amerika Birleşik Devletleri New York Post	45	12,6
Birleşik Krallık The Independent	57	15,9
Çin Shanghai Daily	85	23,7
Fransa Le Parisien	67	18,7
Toplam	358	100,0

Frekans analizi sonuçlarına göre, çalışma kapsamında incelenen gazetelerin oranlarına bakıldığında Der Tagesspiegel'de yüzde 29,1, Shanghai Daily'de yüzde 23,7 oranında haber yer almaktadır. Le Parisien yüzde 18,7, The Independent yüzde 15,9 ve New York Post yüzde 12,6 oranında haberin yer aldığı gazetelerdir. Covid-19 vakalarının Çin'den sonra Avrupa'da görülmesi ve kıtanın bundan olumsuz etkilenmesi nedeniyle başta Der Tagesspiegel olmak üzere Avrupa kıtasındaki gazetelerde çalışma konusundaki haber oranları yaklaşık olarak eşit oranda çıkmıştır. New York Post'taki haber oranının diğer ülkelere göre daha az olmasının nedeni ise virüsün Çin ve Avrupa'dan sonra Amerika kıtasında görülmesinden kaynaklı yorumlanabilir.

Tablo 2. Haberin Yayınlandığı Tarih

Tarih	Sayı	Yüzde (%)
4 Mart 2020 – 18 Mart 2020	107	29,9
4 Nisan 2020- 18 Nisan 2020	145	40,5
4 Mayıs 2020 – 18 Mayıs 2020	106	29,6
Toplam	358	100,0

11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilen Covid-19 pandemisi ile ilgili 4 Mart 2020-18 Mart 2020 ile 4 Mayıs 2020-18 Mayıs 2020 tarihleri arasında yüzde 29,9 ve yüzde 29,6 ile benzer oranlarda haberin yer aldığı görülmektedir. 4 Nisan 2020-18 Nisan 2020 tarihleri arasında ise oranın yüzde 40,5 olması ülkelerde görülen vaka sayılarının, ölüm oranlarının artması, Covid-19 ile ilgili önlemlerin alınması ve pandemiye dair daha fazla bilgiye sahip olunması ile ilgili olduğu düşünülebilir.

Tablo 3. Haberin Gazete Sayfasındaki Konumu

Sayfadaki Konumu	Sayı	Yüzde (%)
Manşet	178	49,7
Sayfanın muhtelif yerleri	180	50,3
Toplam	358	100,0

Çalışma kapsamında incelenen Covid-19 pandemisi ile ilgili haberlerin yüzde 49,7'si manşetten yüzde 50,3'ünün ise sayfanın farklı yerlerinde yer aldığı görülmektedir. 45 günlük süre içinde konu ile ilgili haberlerin gazete sayfalarında neredeyse eşit oranda yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4. Haberde Fotoğraf Kullanımı

Fotoğraf Kullanımı	Sayı	Yüzde (%)
Var	204	57,0
Yok	154	43,0
Toplam	358	100,0

Der Tagesspiegel, New York Post, The Independent, Shanghai Daily ve Le Parisien gazeteleri konuyla ilgili haberlerinde yüzde 57 oranında fotoğraf kullanıldığı, yüzde 43 oranında ise fotoğraf kullanmadığı görülmektedir.

Tablo 5. Fotoğrafta Kullanılan Unsur

Fotoğrafta Kullanılan Aktör	Sayı	Yüzde (%)
Maskeli insan	77	37,7
Siyasi lider	49	24,0
Hastane	7	3,4
Virüs	5	2,5
Dini sembol	4	2,0
Doktor	1	0,5
Diğer	61	29,9
Toplam	204	100,0

Çalışma kapsamında incelenen gazetelerde Covid-19 pandemisi ile ilgili haberde kullanılan fotoğrafların yüzde 37,7'sinde maskeli insan fotoğrafı yer almaktadır. Bu durum, dünya basınının konuya yaklaşımını göstermekle birlikte, korunma yöntemlerinin başında gelen maskenin, hedef kitleye farklı şekillerde önerilmesi şeklinde yorumlanabilmektedir.

Tablo 6. Habere Konu Olan Pandemi Terimi

Habere Konu Olan Pandemi	Sayı	Yüzde (%)
Virüs	298	83,2
Covid 19	41	11,5
Pandemi	14	3,9
Dünya Sağlık Örgütü	4	1,1
Karantina	1	0,3
Toplam	358	100,0

4 Mart 2020-18 Mayıs 2020 tarihleri arasındaki 45 günlük süreçte Der Tagesspiegel, New York Post, The Independent, Shanghai Daily ve Le Parisien gazetelerinde, süreçle ilgili hangi konunun haberleştirildiğini ortaya koyan tabloya göre, adı geçen gazetelerde haberlerin yüzde 83,2 oranında virüs terimi kullanılarak yapıldığı görülmektedir.

Tablo 7. Haber İçeriğinin Konusu

Haber İçeriğinin Konusu	Sayı	Yüzde (%)
Birden çok konu	327	91,3
Sağlık	8	2,2
Ekonomi	7	2,0
Covid 19	6	1,7
Pandemi	6	1,7
Virüs	1	0,3
Diğer	3	0,8
Toplam	358	100,0

İncelenen gazetelerde haber içeriklerinin konusunun yüzde 91,3'lük oranla 'birden çok konu' şeklinde yer almaktadır. Bu durumun başlıca nedeni haberlerde virüs, Covid-19, pandemi, sağlık, ekonomi, eğitim gibi birçok konunun birlikte ilişkilendirilerek haber yapılmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 8. Haberin Anlatım Tarzı ve Üslubu

Haberin Anlatım Tarzı	Sayı	Yüzde (%)
Bilgilendirici	280	78,2
Kaygı uyandırıcı	71	19,8
Ekonomik	3	0,8
Duygusal	3	0,8
Diğer	1	0,3
Toplam	358	100,0

Der Tagesspiegel, New York Post, The Independent, Shanghai Daily ve Le Parisien gazetelerinde yer alan 358 haberin anlatım tarzı ve üslubuna bakıldığı zaman yüzde 78,2'lik oran ile bilgilendirici şeklinde olduğu görülmektedir. Bu da Covid-19 pandemisi ile ilgili toplumların yeteri kadar bilgisi olmaması nedeniyle bu süreçte gazetelerin amacı hedef kitlelerini konu ile ilgili bilgilendirmek olduğu söylenebilir.

Tablo 9. Haberlerin Pandemiye Yaklaşımı

Haberin Pandemiye Yaklaşımı	Sayı	Yüzde (%)
Olumsuz	298	83,2
Olumlu	6	1,7
Nötr	54	15,1
Toplam	358	100,0

İncelenen gazetelerin yüzde 83,2'sinin Covid-19 pandemisine yaklaşımının olumsuz olduğu görülmektedir. Olumlu haber sayısının oldukça az olduğu analiz sonucuna göre yüzde 15,1'lik nötr haber de bulunmaktadır. Olumlu haberlerin de, moral verici veya pandemi sürecindeki pozitif gelişmelerle ilgili haberler olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Haber Kaynağı

Haber Kaynağı	Sayı	Yüzde (%)
Muhabir	232	64,8
Uzman	47	13,1
Haber ajansı	38	10,6
Belirsiz	12	3,4
Halk	7	2,0
Belge	1	0,3
Diğer	21	5,9
Toplam	358	100,0

Çalışma kapsamında incelenen gazetelerde Covid-19 pandemisi ile ilgili haberin kaynağının yüzde 64,8'lik bir oranla gazetelerin muhabirlerinin olduğu görülmektedir. Bu Covid-19 pandemi döneminde gazetelerin kendi muhabirlerinin haberlerini kullanması, gazetelerin konuya verdikleri önemin bir göstergesi olarak bakılabilir.

Tablo 11. Haberde Korku Teması Kullanımı

Korku Teması	Sayı	Yüzde (%)
Var	199	55,6
Yok	159	44,4
Toplam	358	100,0

Bilinmezlik, salgın hastalık, felaket gibi konular toplumların korkularını tetiklemektedir. Bu açıdan incelenen haberlerin yüzde 55,6'sında korku temasının yer aldığı tespit edilmiştir. Korku temasının bu denli kullanılmış olması da beş gazetenin haberlerinde yaşanan gerçeklik karşısında hedef kitlenin ve yaşanan korkunun göstergesi durumundadır.

Tablo 12. Haberde Pandemi ile İlgili Çözüm Sunumu

Pandemi ile İlgili Çözüm Sunumu	Sayı	Yüzde (%)
Var	31	8,7
Yok	327	91,3
Toplam	358	100,0

Der Tagesspiegel, New York Post, The Independent, Shanghai Daily ve Le Parisien gazetelerinin haberlerinde yüzde 91,3'lük bir oranla pandemiye yönelik herhangi bir çözüm sunulmamaktadır.

Tablo 13. Haberde Sayısal Veri Kullanımı

Sayısal Veri Kullanımı	Sayı	Yüzde (%)
Var	155	43,3
Yok	203	56,7
Toplam	358	100,0

Çalışma kapsamındaki gazetelerde Covid-19 ile ilgili vaka sayısı, ölüm oranı gibi sayısal verilerin yüzde 43,3 oranında kullanıldığı, yüzde 56,7 oranında ise kullanılmadığı görülmektedir.

Tablo 14. Haberde Ülkeler Arası Karşılaştırma

Ülkeler Arası Karşılaştırma	Sayı	Yüzde (%)
Var	81	22,6
Yok	277	77,4
Toplam	358	100,0

İncelenen gazetelerde yüzde 77,4 oranında ülkeler arası karşılaştırma olmadığı, yüzde 22,6 oranında ise karşılaştırmanın olduğu görülmektedir. Bu da Covid-19'un ilk Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkması ve haberlerin daha çok Çin üzerinde yoğunlaşmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca yayınlanan haberlerin incelenmesiyle, Çin'den sonra sırası ile Avrupa, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nde vakaların görülmesi ve ülkelerin konu ile ilgili kendi ülkeleri ve toplumları üzerinde odaklandıklarını da söylemek mümkündür. Karşılaştırma tespit edilen 81 haberin tamamında kendi ülkeleriyle karşılaştırılan ülkenin İtalya olması da ilginç bir sonuçtur.

Tablo 15. Haberde Ülkelere Yönelik Önyargı Durumu

Ülkelere Yönelik Önyargı	Sayı	Yüzde (%)
Var	4	1,1
Yok	354	98,9
Toplam	358	100,0

Der Tagesspiegel, New York Post, The Independent, Shanghai Daily ve Le Parisien gazetelerinde haberlerin büyük çoğunluğunda (yüzde 98,9) önyargının olmadığı görülürken, çok küçük bir oranda (yüzde 1,1) virüsün çıkış yeri olan Uzakdoğu'daki toplumlara karşı önyargılı haberler yer almaktadır. Bu haberlerde de Uzakdoğulu kişilere gösterilen önyargının ne kadar olumsuz olduğu, bu şekilde davranılmaması gerektiği yönünde yapılmış haberlerdir.

Tablo 16. Haberin Yayınlandığı Gazete ile Haber İçeriğinin Konusu Arasındaki Farklılık

Gazeteler	Birden çok konu	Sağlık	Virüs	Covid 19	Pandemi	Ekonomi	Diğer	Toplam
Der Tagesspiegel								
Haber Sayısı	95	3	0	1	0	4	1	104
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	91,3%	2,9%	0,0%	1,0%	0,0%	3,8%	1,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	29,1%	37,5%	0,0%	16,7%	0,0%	57,1%	33,3%	29,1%
Toplam (%)	26,5%	0,8%	0,0%	0,3%	0,0%	1,1%	0,3%	29,1%
New York Post								
Haber Sayısı	40	3	0	0	0	1	1	45
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	88,9%	6,7%	0,0%	0,0%	0,0%	2,2%	2,2%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	12,2%	37,5%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%	33,3%	12,6%
Toplam (%)	11,2%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%	12,6%

Gazeteler	Birden çok konu	Sağlık	Virüs	Covid 19	Pandemi	Ekonomi	Diğer	Toplam
The Independent								
Haber Sayısı	55	0	0	0	1	1	0	57
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	96,5%	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%	1,8%	0,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	16,8%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	14,3%	0,0%	15,9%
Toplam (%)	15,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%	0,0%	15,9%
Shanghai Daily								
Haber Sayısı	84	0	0	1	0	0	0	85
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	98,8%	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	25,7%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%	0,0%	23,7%
Toplam (%)	23,5%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	23,7%
Le Parisien								
Haber Sayısı	53	2	1	4	5	1	1	67
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	79,1%	3,0%	1,5%	6,0%	7,5%	1,5%	1,5%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	16,2%	25,0%	100%	66,7%	83,3%	14,3%	33,3%	18,7%
Toplam (%)	14,8%	0,6%	0,3%	1,1%	1,4%	0,3%	0,3%	18,7%

Çalışma kapsamında; haberin yayınlandığı gazete ile haber içeriğinin konusu arasındaki karşılaştırmaya bakıldığında; Der Tagesspiegel gazetesinin haberlerinin yüzde 91,3'ünün birden çok konuyu, yüzde 3,8'i ekonomiyi, yüzde 2,9'u sağlığı, yüzde 1'er de Covid 19 ve diğer konuları barındırdığı görülmektedir.

New York Post gazetesine baktığımızda haberlerin yüzde 88,9'u birden çok konu, yüzde 6,7'si sağlık, yüzde 2,2'ser de ekonomi ve diğer konularla ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre The Independent'in haberlerinin yüzde 96,5'i birden çok konudan ve yüzde 1,8'ser de pandemi ve ekonomiden oluşmaktadır.

Shanghai Daily haberlerinin tamamına yakını (yüzde 98,8) birden çok konuyu, yüzde 1,2'si ise Covid 19'u barındırmaktadır.

İncelenen son gazete olan Le Parisien'in haberleri diğer gazetelere göre nispeten dengeli dağılmıştır. Haberlerin yüzde 79,1'i birden çok konudan, yüzde 7,5'i pandemiden, yüzde 6'sı Covid 19'dan, yüzde 3'ü sağlık konusundan oluşmaktadır. Haberlerin yüzde 1,5'eri ise virüs, ekonomi ve diğer konular olduğu tespit edilmiştir.

Analiz sonucunda gazetelerin Covid-19'u sadece bir sağlık sorunu olarak görmediği, ülkelerin ekonomilerinin bu salgından nasıl etkilendiği ise yapılan haberlerden anlaşılmaktadır.

Tablo 17. Haberin Yayınlandığı Gazete ile Haberin Anlatım Tarzı ve Üslubu Arasındaki Farklılık

Gazeteler	Bilgilendirici	Kaygı uyandırıcı	Ekonomik	Duygusal	Diğer	Toplam
Der Tagesspiegel						
Haber Sayısı	58	41	2	2	1	104
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	55,8%	39,4%	1,9%	1,9%	1,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun oranı (%)	20,7%	57,7%	66,7%	66,7%	100,0%	29,1%
Toplam (%)	16,2%	11,5%	0,6%	0,6%	0,3%	29,1%
New York Post						
Haber Sayısı	43	2	0	0	0	45
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	95,6%	4,4%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	15,4%	2,8%	0,0%	0,0%	0,0%	12,6%
Toplam (%)	12,0%	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	12,6%
The Independent						
Haber Sayısı	57	0	0	0	0	57
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	20,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	15,9%
Toplam (%)	15,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	15,9%
Shanghai Daily						
Haber Sayısı	85	0	0	0	0	85
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	30,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	23,7%
Toplam (%)	23,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	23,7%
Le Parisien						
Haber Sayısı	37	28	1	1	0	67
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	55,2%	41,8%	1,5%	1,5%	0,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	13,2%	39,4%	33,3%	33,3%	0,0%	18,7%
Toplam (%)	10,3%	7,8%	0,3%	0,3%	0,0%	18,7%

Haberin yayınlandığı gazete ile haberin anlatım tarzı ve üslubu arasındaki karşılaştırmaya bakıldığında; kitle iletişim araçları salgın, hastalık, felaket, savaş, terör, deprem gibi olağanüstü durumlarda hedef kitlesini bilgilendirme önceliği burada da gözlenmektedir. Öyle ki incelenen haberlerin büyük bir çoğunluğu bilgilendirici mahiyette haberlerdir. Shanghai Daily yüzde 30,4, Der Tagesspiegel yüzde 20,7, The Independent yüzde 20,4, New York Post yüzde 15,4 ve Le Parisien yüzde 13,2 oranında 'bilgilendirici' habere yer vermektedir. Anlatım tarzı 'kaygı uyandırıcı' konulu haberlerin oranına bakıldığında ise Der Tagesspiegel'de yüzde 57,7, Le Parisien'de yüzde 39,4, New York Post da ise yüzde 2,8'dir.

Tablo 18. Haberin Yayınlandığı Gazete ile Haberin Pandemiye Yaklaşımı Arasındaki Farklılık

Gazeteler	Olumlu	Olumsuz	Nötr	Toplam
Der Tagesspiegel				
Haber Sayısı	1	80	23	104
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	1,0%	76,9%	22,1%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	16,7%	26,8%	42,6%	29,1%
Toplam (%)	0,3%	22,3%	6,4%	29,1%
New York Post				
Haber Sayısı	1	41	3	45
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	2,2%	91,1%	6,7%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	16,7%	13,8%	5,6%	12,6%
Toplam (%)	0,3%	11,5%	0,8%	12,6%
The Independent				
Haber Sayısı	0	57	0	57
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	0,0%	19,1%	0,0%	15,9%
Toplam (%)	0,0%	15,9%	0,0%	15,9%
Shanghai Daily				
Haber Sayısı	4	53	28	85
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	4,7%	62,4%	32,9%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	66,7%	17,8%	51,9%	23,7%
Toplam (%)	1,1%	14,8%	7,8%	23,7%
Le Parisien				
Haber Sayısı	0	67	0	67
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	0,0%	22,5%	0,0%	18,7%
Toplam (%)	0,0%	18,7%	0,0%	18,7%

Haberin yayınlandığı gazete ile haberin pandemiye yaklaşımına bakıldığı zaman; The Independent ve Le Parisien gazetelerinin yayınladıkları haberlerinin tamamının olumsuz olması dikkat çekmektedir. Analiz sonuçlarına göre nötr haberlerin çoğunun Shanghai Daily (yüzde 51,9) ve Der Tagesspiegel (yüzde 42,6) gazetelerinde olduğu tespit edilmiştir. İncelenen 358 haberden sadece 6'sı olumlu içerikler barındırmaktadır. Olumlu haber yayınlayan gazeteler ise Shanghai Daily (4 haber), New York Post (1 haber) ve Der Tagesspiegel'dir (1 haber).

Tablo 19. *Haberin Yayınlandığı Gazete ile Haberde Korku Teması Kullanımı Arasındaki Farklılık*

Gazeteler	Var	Yok	Toplam
Der Tagesspiegel			
Haber Sayısı	59	45	104
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	56,7%	43,3%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	29,6%	28,3%	29,1%
Toplam (%)	16,5%	12,6%	29,1%
New York Post			
Haber Sayısı	39	6	45
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	86,7%	13,3%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	19,6%	3,8%	12,6%
Toplam (%)	10,9%	1,7%	12,6%
The Independent			
Haber Sayısı	40	17	57
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	70,2%	29,8%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	20,1%	10,7%	15,9%
Toplam (%)	11,2%	4,7%	15,9%
Shanghai Daily			
Haber Sayısı	21	64	85
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	24,7%	75,3%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	10,6%	40,3%	23,7%
Toplam (%)	5,9%	17,9%	23,7%
Le Parisien			
Haber Sayısı	40	27	67
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	59,7%	40,3%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	20,1%	17,0%	18,7%
Toplam (%)	11,2%	7,5%	18,7%

Haberin yayınlandığı gazete ile haberde korku teması kullanımıyla ilgili tablo incelendiğinde; Der Tagesspiegel yüzde 29,6, The Independent ve Le Parisien'in yüzde 20,1, New York Post yüzde 19,6 ve Shanghai Daily yüzde 10,6 oranında korku temasının 'var' olduğu yönünde haber yaptıkları görülmektedir. İncelenen haberlerin geneline bakıldığında, Shanghai Daily yüzde 40,3, Der Tagesspiegel yüzde 28,3 Le Parisien yüzde 17, The Independent yüzde 10,7 ve New York Post ise yüzde 3,8 oranında haberlerinde korku temasına yer vermeden haber yaptığı tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında incelenen gazeteler ve konular açısından bakıldığında belki de en farklı sonuç bu bölümde görülmektedir. Covid-19'un ilk kez Çin'in Wuhan şehrinde görülmesi ve oradan dünyaya yayıldığı düşünüldüğünde Shanghai Daily'nin haberde korku temasına diğer gazetelere nazaran daha az yer vermesi Çin'in genel politikası olarak görülebilir.

Tablo 20. Haberin Yayınlandığı Gazete ile Haberde Pandemi ile İlgili Çözüm Sunumu Arasındaki Farklılık

Gazeteler	Var	Yok	Toplam
Der Tagesspiegel			
Haber Sayısı	6	98	104
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	5,8%	94,2%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	19,4%	30,0%	29,1%
Toplam (%)	1,7%	27,4%	29,1%
New York Post			
Haber Sayısı	3	42	45
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	6,7%	93,3%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	9,7%	12,8%	12,6%
Toplam (%)	0,8%	11,7%	12,6%
The Independent			
Haber Sayısı	8	49	57
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	14,0%	86,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	25,8%	15,0%	15,9%
Toplam (%)	2,2%	13,7%	15,9%
Shanghai Daily			
Haber Sayısı	12	73	85
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	14,1%	85,9%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	38,7%	22,3%	23,7%
Toplam (%)	3,4%	20,4%	23,7%
Le Parisien			
Haber Sayısı	2	65	67
Haberin yayınlandığı gazetede (%) oranı	3,0%	97,0%	100,0%
Haber içeriği konusunun (%) oranı	6,5%	19,9%	18,7%
Toplam (%)	0,6%	18,2%	18,7%

Haberin yayınlandığı gazete ile haberde pandemi ile ilgili çözüm sunumu arasındaki ilişkiye bakıldığı zaman; Shanghai Daily yüzde 38,7, The Independent yüzde 25,8, Der Tagesspiegel yüzde 19,4, New York Post yüzde 9,7 ve Le Parisien yüzde 6,5 oranı ile pandemiye çözüm sunumunda bulunan haberler yaptıkları tespit edilmiştir. Haberlerde pandeminin çözümü ile ilgili içerik sunulmama oranları incelendiğinde; Der Tagesspiegel yüzde 30, Shanghai Daily yüzde 22,3, Le Parisien yüzde 19,9, The Independent yüzde 15 ve New York Post yüzde 12,8 oranında olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Kitle iletişim araçlarının özelde ise gazetelerin temel işlevleri haber vermektir. Haber vermenin yanı sıra pek çok toplumsal ve psiko-sosyal işlevlerini de yerine getirmektedirler ki bunlar; kamuoyu oluşturmak, eğitmek, eğlendirmek, ikna etmek ve reklam yapmak

şeklinde sıralanabilir (Tokgöz, 1994, s. 45). Nedeni bilinmeyen pnömoni vakaları hakkında Dünya Sağlık Örgütü'nün 31 Aralık 2019 tarihinde bilgilendirilmesi ardından bu yeni virüse Covid-19 adının verilmesi gazetelerin ve gazetecilerin haber açısından her zaman bulamayacağı bir sürecin yaşanmasına neden olmuştur. Virüsün Çin dışında 114 farklı ülkede 118.000'den fazla vakada görülmesi ve 4291 insanın ölümüne neden olması Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus'un 11 Mart 2020 tarihinde yeni tip Corona virüsü ile ilgili pandemi kararını açıklaması insanları, toplumları, ülkeleri ve dünyayı etkilediği gibi gazete ve gazetecileri de yeni bir sürecin aktörü olmasına neden olmuştur. Bu süreçte gazeteciler, yoğun olarak dünyanın her yerinde salgınla ilgili haberler yapmış, salgının gelişiminin her anını izlemişlerdir. Dünya üzerindeki salgınla mücadele eden milyarlarca insan için bu haberler çoğu zaman tek bilgilenme kaynağı olmuştur. Salgın sürecinde binlerce gazetecinin farklı ülkelerde yapmış oldukları haberler, çalışmamızın odak noktasını oluşturmuştur.

Çalışma kapsamında belirlenen ülkeler ve gazeteler: Almanya'dan Der Tagesspiegel, Amerika Birleşik Devletleri'nden New York Post, Birleşik Krallık'tan The Independent, Çin Halk Cumhuriyeti'nden Shanghai Daily ve Fransa'dan Le Parisien gazeteleridir. Konu ile ilgili beş gazetede 358 haber yer almaktadır. 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilen Covid-19 pandemisi ile haberler virüsün ülkelere yayılması ile orantılı olarak 4 Nisan 2020-18 Nisan 2020 tarihleri arasında Covid-19 ile ilgili haberlerin daha çok olmasının başlıca nedeni olarak düşünülmektedir. 178 haberin manşette yer alması, konunun gazetelerin ve ülkelerin ne derece önemseydiği ile ilgili bilgi vermektedir. 204 haberde fotoğraf kullanılmış, bu fotoğrafların 77'sinde maskeli insan olması hem hedef kitleyi bilgilendirmek hem de korunma yöntemlerinden biri olan maskeyi belirtmesi açısından önemlidir. Her ne kadar Dünya Sağlık Örgütü Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan virüse Covid-19 adını vermiş olsa da konunun 298 haberde sadece virüs olarak geçtiği tespit edilmiştir. Haberlerde sağlık, virüs, Covid-19, pandemi, ekonomi, eğitim, gibi birçok konu bir arada kullanılması nedeniyle incelenen 358 haberin 327'sinde birden çok konu haber içeriğinin konusu olmuştur.

Dünyanın bilmediği bir virüs ve pandemi olayı nedeniyle 280 haberde gazeteler bilgilendirici haber tarzını kullanarak hedef kitlesine ulaşmıştır. 298 haberde pandemiye karşı olumsuz bir yaklaşım yer almaktadır. 232 haberde haber kaynağı olarak muhabirlerin tercih edilmesi ise hedef kitleye en doğru bilgiyi vermek için yapılan uğraşı ve gazeteciler için her zaman görmeleri ve yaşamaları mümkün olmayan bu süreci haberleştirme olanağı vermiş olması açısından da önemlidir. Olağanüstü olaylar, salgın, felaket, savaş, terör, deprem gibi durumlar toplumlarda belirsizlik ve korkunun yaşanmasına neden olmaktadır ki bu durum incelenen haberlere de yansımıştır. Haberlerin 199'unda korku temasının kullanılması bu durumu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte Çin'in bir şehrinde çıkan bir virüsün dünyaya yayılması ve Çin'de çıkan bir gazetenin konuyla ilgili haberlerinin yüzde 75'in üzerinde korku temasının olmaması ise ülkelerin toplum yapısı ve yönetim şekillerinin kitle iletişim araçlarına da yansımalarının bir göstergesi olarak görülebilir. İncelenen 358 haberin 327'sinde pandemiye yönelik bir çözümün olmaması tüm dünyadaki belirsizliğin ve çaresizliğin gazeteler aracılığıyla hedef kitleye ulaştırılması olarak açıklayabiliriz.

Covid-19'un Wuhan'da ortaya çıkması daha sonra sırası ile Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde vakaların görülmesi ve ülkelerin konu ile ilgili kendi ülkeleri ve toplumları üzerinde odaklanmaları önemlidir. Ama incelenen haberlerin 81'inde kendi ülkelerini bu pandemi döneminden en olumsuz şekilde etkilenen ülke olan İtalya ile karşılaştırmaları

da çalışmada ortaya konan ilginç sonuçlar arasındadır. 358 haberin sadece 4'ünde Uzakdoğu'daki toplumlara karşı önyargıları konu alan haberlerdir. Bu haberlerde de Uzakdoğulu kişilere gösterilen önyargının ne kadar olumsuz olduğu, bu şekilde davranılmaması gerektiği yönünde yapılmış haberlerdir.

Covid-19 pandemi haberleri bizlere dünyanın içinden geçtiği günleri sadece göstermekle kalmamış, siyasetten sağlığa, toplumlar arasındaki önyargılardan ekonomiye, doğaya verilen zararlardan gelişmiş ülkelerin gelişmişliğinin sorgulanmasına kadar birçok konunun tekrar düşünülmesine neden olmuştur. Bu çalışmada incelenen haberler ayrıca, ülkelerin pandemiye olan bakışındaki kültürel ve politik farklılıkları ortaya koyması açısından da önemli sonuçlar ortaya koymaktadır.

Kaynakça

- Altheide, D. L. (1997). The News Media, the Problem Frame, and the Production of Fear. *The Sociological Quarterly*, 38(4), 647-668.
- Altheide, D. L., & Michalowski, R. S. (1999). Fear In The News: A Discourse of Control. *The Sociological Quarterly*, 40(3), 475-503.
- Bauman, Z. (2014). *Parçalanmış Hayat*. (İ. Türkmen, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Beck, U. (2011). *Risk Toplumu Başka Bir Modernliğe Doğru*. (K. Özdoğan, & B. Doğan, Çev.) İstanbul: İthaki Yayınları.
- Berelson, B. (1952). *Content Analysis in Communication Research*. New York: Free Press.
- Cüceloğlu, D. (2008). *Korku Kültürü Niçin Mış Gibi Yaşıyoruz*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çaplı, B., & Taş, O. (2010). Kriz Haberciliği. B. Çaplı, & H. Tuncer (Dü) içinde, *Televizyon Haberciliğinde Etik* (s. 237-250). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Dearing, J. W., & Rogers, E. M. (1996). *Communication Concepts 6: Agenda-Setting*. Thousand Oaks: Sage Publication.
- Dursun, Ç. (2003). Haber ve Habercilik/Gazetecilik Üzerine Düşünmek. S. Alankuş (Dü.) içinde, *Gazetecilik ve Habercilik* (s. 69-90). İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Erdoğan, İ., & Alemadar, K. (2002). *Öteki Kuram*. Ankara: Erk Yayınları.
- Fehr, A. R., & Perlman, S. (2015). Coronaviruses: An Overview of Their Replication and Pathogenesis. *Methods in Molecular Biology*, 1-23.
- Furedi, F. (2001). *Korku Kültürü*. (B. Yıldırım, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The structure of foreign news: The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers. *Journal of International Peace Research*, 2(1), 64-91.
- Geray, H. (2014). *İletişim Alanından Örneklerle Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Güz, N. (1996). Türk Basınında Gündem Oluşturma. *Yeni Türkiye Dergisi Medya Özel Sayısı*, 2(12), 982-997.
- Hays, J. N. (2005). *Epidemics and Pandemics: Their Impacts on Human History*. California: ABC-Clio.
- Herman, E. S., & Chomsky, N. (2012). *Rızanın İmalatı: Kitle Medyasının Ekonomik Politikası*. (E. Abadoğlu, Çev.) İstanbul: BGST Yayınları.

- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. İstanbul: Beykent üniversitesi Yayınları.
- Köknel, Ö. (1998). *Korkular Takıntılar Saplantılar*. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık.
- Köknel, Ö. (2013). *Kaygıdan Korkuya*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kübler-Ross, E. (2010). *Ölüm ve Ölmek Üzerine*. (E. Uşşaklı, Çev.) Ankara: April Yayıncılık.
- Mccombs, M. (2011). The Agenda-Setting Role of the Mass Media in the Shaping of Public Opinion. 6 20, 2020 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/237394610_The_Agenda-Setting_Role_of_the_Mass_Media_in_the_Shaping_of_Public_Opinion adresinden alındı
- McNeill, W. H. (2002). *Dünya Tarihi*. (A. Şenel, Çev.) İstanbul: İmge Kitabevi.
- Morens, D. M., Folkers, G. K., & Fauci, A. S. (2009). What is a pandemic? *The Journal of Infectious Diseases*, 200(7), 1018-1021.
- Özer, Ö., & Sinav, A. (2012). Haber Değerliliği: Cumhuriyet, Posta ve Zaman Gazetelerinde Durum Saptaması. Ö. Özer (Dü.) içinde, *Haberin Doğası Gazetecilikte İdealler ve Sorunlar* (s. 271-293). Konya: Literatürk.
- Schoenbaum, S. C. (2001). The impact of pandemic influenza, with special reference to 1918. *International Congress Series*, 1219, s. 43-51.
- Sever, S. (2012). *Spor Medya İlişkisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Severin, W. J., & Tankard, J. W. (1992). *Communication Theories: Origins, Methods and Uses in The Mass Media*. NewYork: Longman.
- Tokgöz, O. (1994). *Temel Gazetecilik*. Ankara: İmge Kitabevi.
- [www.euro.who.int](http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov). (2019). 05 20, 2020 tarihinde <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov> adresinden alındı
- [www.euro.who.int](http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov). (2019). 05 20, 20.05.2020 tarihinde <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov> adresinden alındı
- [www.who.int](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019). (2019). 06 10, 2020 tarihinde <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> adresinden alındı
- Yaylagül, L. (2008). *Kitle İletişim Kuramları*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Yüksel, E. (2001). *Medyanın Gündem Belirleme Gücü*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov> (Erişim tarihi:20.05.2020).
- <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> (Erişim tarihi: 10.06.2020).

The Perspective of the World Press on the Covid-19 Pandemic: Five Countries, Five Newspapers

Yasemin GÜLŞEN YILMAZ (Lect.)

Emre Osman OLKUN (Asst. Prof. Dr.)

Extended Abstract

The news that the World Health Organization (WHO) was informed about the unknown pneumonia cases of origin in the city of Wuhan, China, took place in the newspapers dated 31 December 2019. Coronavirus, which causes more severe symptoms than the common cold, has unprecedented effects in humans, and this new type of virus has been named Covid-19. The news, which is defined as the latest, newest, and interesting information about events, people, or things that occur somewhere in the World (Dursun, 2003, s. 63), has now entered the world's agenda as Covid-19 and pandemic. Unexpectedness, which is among the items determined as news value by Galtung and Ruge (1965, s. 70-71), this time started to take place in the headlines of the newspapers as pandemic news.

This study is aimed to analyze the frequency of the news about Covid-19 on the first pages of the newspapers selected from the foreign press, their position on the page, the approach of the newspapers to the subject, and the differences between countries in reporting. In the study, among the countries included in the Press Reader application, newspapers that represent different continents and that have priority to be reached were selected. Countries and newspapers determined within the scope of the study: Der Tagesspiegel from Germany, New York Post from the United States, The Independent from the United Kingdom, Shanghai Daily from the People's Republic of China and Le Parisien from France. In the research, in which the 45-day processes of a total of five newspapers were examined, the news on the front pages of the newspapers; number, position on the page, approach to the event were examined by dividing them into categories.

It is also among the main purposes of the study to examine whether there is a difference in the news of the pandemic and Covid-19 in the period between 4-18 March 2020, 4-18 April 2020, and 4-18 May 2020. The main question of the study is to determine how and with what differences the news of the pandemic is reflected in the newspapers. In the study, in which the content analysis method was used, one week before and after March 11, 2020, the date of the declaration of the pandemic of Covid-19, and the following 2-month periods were examined.

The obtained data were analyzed with SPSS 23 program. To ensure the reliability of the study, the same data was coded by 2 different encoders, and when the results were compared, over 95 percent agreement was found between the 2 encoders. The distribution of the news about the Covid-19 pandemic in the newspapers of the five countries determined within the scope of the study has been revealed with the frequency analysis and cross table.

There are 358 news items in five newspapers on the subject. The fact that 178 news items are included in the headlines gives information about the agenda of the newspapers and countries. Photographs were used in 204 news, 77 of these photos are masked people, which is important both inform the target audience and to indicate the mask, which is one of the protection methods. Although the World Health Organization named the virus that

emerged in the city of Wuhan, China, as Covid-19, it was determined that the subject was only referred to as a virus in 298 news reports. Since many topics such as health, virus, Covid-19, pandemic, economy, education were used together in the news, more than one subject was the subject of the news content in 327 of the 358 news items.

Due to a virus and pandemic event that the world has not encountered before, newspapers reached their target audience by using the informative news style in 280 news reports. There is a negative approach to the pandemic in 298 news articles. The choice of reporters as the news source in 232 news is also important in terms of the effort made to give the most accurate information to the target audience and the opportunity to report this process, which is not always possible for journalists to see and experience. Situations such as extraordinary events, epidemics, disasters, wars, terrorism, and earthquakes cause uncertainty and fear in societies, an indication of which is the use of the theme of fear in 199 news stories. However, the spread of a virus in a city in China to the world and the fact that the news published by a newspaper in China does not have a fear theme of more than 75 percent can be seen as an indicator of the reflection of the social structure and management styles of the countries on the mass media. The lack of a solution for the pandemic in 327 of the 358 news items examined can be explained as the uncertainty and desperation in the whole world being conveyed to the target audience through newspapers.

It is important that Covid-19 emerged in Wuhan, then cases were seen in Europe and the United States, respectively, and that countries focused on their own countries and societies on the subject. However, it is another fact that 81 of the analyzed news compared their own country with Italy, the country most negatively affected by this pandemic period. Only 4 of 358 news stories are about prejudices against societies in the Far East. In this news, there are reports about how negative the prejudice shown to Far Eastern people is and that they should not be treated in this way.

The news of the Covid-19 pandemic not only showed us the days the world went through but also caused many issues to be reconsidered, from politics to health, from prejudices between societies to the economy, from damage to nature to question the development of developed countries. The news analyzed in this study also reveals important results in terms of revealing the cultural and political differences in the perspective of countries towards the pandemic.

Keywords: News, Covid-19, Pandemic, Agenda-Setting, Content Analysis.

Bu makale **intihal tespit yazılımlarıyla** taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

This article has been scanned by **plagiarism detection softwares**. No plagiarism detected.

Bu çalışmada “**Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi**” kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

In this study, the rules stated in the “**Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive**” were followed.

Yazarların çalışmadaki **katkı oranları** eşittir.

The authors' **contribution rates** in the study are equal.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile **çıkar çatışması** bulunmamaktadır.

There is no **conflict of interest** with any institution or person within the scope of the study.